

אשית עצות בנפשי

שיחות זמנינים

ממורינו ראש

הישיבה שליט"א

ס"ו

שנה ב'

פרשת שופטים

תשפ"ד

אסיפה ושיחת
חיזוק לגבאים

חיזוקים קצרים שנאמרו
לאחר שיעור הדף גמרא

שבת בצל הרה"י
מפי אחד המשתתפים

לשמיעת השיעורים
קול ברסלב: 079-70-400-66

- פנימו -

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: USHISEB@GMAIL.COM

אסיפה ושיחת חיזוק לגבאים

א' ואתחנן תשפ"ד

ת. אענה לכם בעזר השם יתברך, בית כנסת זה לא מקום להכניס שם עגלות, ואותו דבר, בית כנסת הוא לא מקום להכניס לשם בנות. אבל לפעמים יש אברכים שלא היו יכולים לבוא לבית כנסת אם לא יביאו את העגלה או את הבת, לפעמים יש אברך שקרה אצלו אונס, ואשתו צריכה ללכת מהבית כליל שבת וכו', או לפעמים היו ערים כל הלילה עם ילד שבכה, ולכן בבוקר מביא האבא את התינוק שאשתו תוכל לישון, ולכן כל עוד שזה לא מפריע לבית הכנסת ושזה לא באופן קבוע, הגבאי סוגר את עיניו ולא רואה.

אותו דבר אני אומר למלמדים, הילדים לומדים ומתפללים, ויש ילד אחד שלא מסתכל בסידור, אתה לא אמור לראות את זה, ולא אמור להעיר לו כל הזמן, אם הגבאי רואה שיש הפרעה רצינית לבית כנסת, אז מחובתו להגיד משהו, אבל באופן כללי הגבאי לא צריך לראות את זה, כי לפעמים יש לאנשים אונס, ורק בדרך זו, הוא יכול לבוא לבית כנסת.

ש. ומה עושים כשזה נהפך לדבר קבוע?

ת. אפשר לשוחח איתו, ולכן יש בכל בית כנסת כמה גבאים, לכל הפחות שתי גבאים, לפעמים אחד חריף מדי והשני יותר רך, לפעמים גבאי אחד לא מוצא את הדרך להגיד לו, ואז מגיע הגבאי השני ומוצא איתו שיחה

חסדי השם התאסנו כאן הגבאים, מבתי הכנסיות היכל הקודש, הגבאים כאן בקריה, ומוויליאמסבורג, ומבארא פארק, לינדען, סטעטן איילנד, קרית יואל, ונקליט את השיחה, כדי שהגבאים החשובים בארץ ישראל ישמעו את זה, נתחיל כאן עם השאלות של הגבאים, ובסוף אגיד כמה נקודות שאני רוצה להגיד, קודם ישאל הגבאי כאן בקריה ר' אברהם הערש, ואחרי זה ישאל הגבאי מקרית יואל, ר' יואל טייטלבוים, ואחרי זה כל מי שירצה ישאל, ואחרי זה אני רוצה לדבר איתכם, מה תפקידו של גבאי בבית מדרש היכל הקודש, בתלמוד תורה אני חייב לפחות פעם בשבוע לתת שיחה למלמדים, כדי שיזכרו מה המטרה שלנו בתלמוד תורה, אני מקווה שעם הגבאים מספיק שאני מזכיר פעם בשנה, הם לא עובדים כל כך קשה כמו מלמדים, אבל גם גבאים חייבים המון חיזוק, ר' אברהם הערש 'עמוד על רגליך ושאל שאלותיך'.

ש. יש כאן שתי שאלות שגבאים שאלו אותי, ואעשה מהם שאלה אחת, מה לעשות שמגיעים לבית מדרש כל שבוע, אברכים עם עגלות לתוך הבית כנסת, ומה עושים אם מביאים בנות לבית כנסת, ולא מדברים מבנות פחות מגיל שלש, האם הגבאי צריך להתעלם מזה, או כן להגיד משהו?

ודיבר, ולכן כל עוד שהבית כנסת מתפקד, לא מכריחים אנשים מה לעשות, אין ספק שעדיף שכולם ישירו, אתה אומר שיש אורה שמחה, שמחה הוא דבר טוב ומועיל, צריך לראות שזה לא יגרום לבית מדרש להפוך למקום שאינו בית מדרש.

מנשה, אתה זוכר איך היה אצל מוהרא"ש? אתה שרת זמירות או שדיברת? אני לא זוכר אותך, אני זוכר שהאברכים דיברו כל הזמן, ורק כשמוהרא"ש התחיל להגיד דברי תורה, נהיה שקט בבית מדרש, וברוך השם שהיום יש כאן קהילה כל כך יפה בהיכל הקודש, ויש כל כך הרבה דרך ארץ, וכשמישהו מדבר באמצע הזמירות, זה כבר נראה דבר חמור... תלכו קודם לראות בתי כנסיות אחרים בזמן סעודה שלישית ותראו כמה יפה כאן, אני לא רוצה לזלזל באף מקום, אבל אני הייתי בחסידות מסויימת, ולפעמים אני הולך לבקר שם פעם בשנה, ואז אני רואה כמה יפה זה היכל הקודש.

ש. מה עושים כשמישהו משוחח באמצע השיחה בסעודה שלישית, האם זה שאומר את השיחות אמור להשתיק את מי שמדבר?

ת. הכי טוב שזה אומר את השיחות, יבקש מהשי"ת שיהיו לו דיבורים כל כך טובים שכולם יקשיבו לו, או שיהיה לו איזה סיפור מעניין, לדעתי לא נואמים דרשות ארוכות בסעודה שלישית, ככה גם היה אצל מוהרא"ש בשנים האחרונות.

מישהו שאל אותי למה אתמול במלווה מלכה אמרתי שאסור לדבר באמצע השיעור, והרי יש סיפור שמוהרא"ש הגיע לשיבה ודיבר שם, ושמעו קולות מהעזרת נשים, ואיזה בחור דפק על המחיצה וצעק שא שא, ומוהרא"ש אמר לו, למה אתה דואג לאחרים, כי יש הבדל גדול, מי שמגיע לשמוע שיעור, צריך לשבת בשקט ולשמוע, או שלא יבוא

יפה, אבל לא זו המטרה של הגבאי, שיחפש את מי לעורר...

ש. ראש הישיבה אומר שצריך שיהיה לכה"פ שני גבאים, והרבה פעמים קורה שגבאי אחד מוצא את עצמו לבדו ומנהל לבדו את הבית כנסת, כי הגבאי השני ברוב השבתות לא מגיע בכלל להתפלל בבית כנסת, והוא רואה שהוא לבד כל שבוע, מה עליו לעשות?

ת. בעזרת השם התשובה היא כך: גבאי לא חייב להתפלל בבית כנסת, אבל הוא כן צריך לראות שכל מה שצריך להיות בבית כנסת, יהיה מסודר, ואם הגבאי השני לא עושה מספיק, צריך הגבאי הראשון להכניס אותו יותר לעניינים, לפעמים צריך לדבר עם מישהו, שישלח אותו לדבר, שישלח אותו שיארגן דברים לצורך הבית כנסת, ואם הגבאי השני סתם לוקח את התואר גבאי ולא עושה כלום, צריך שהגבאי הראשון יפנה למי שמינה את הגבאים, ויגיד לו, אני כאן לבד בבית כנסת, ואני צריך גבאי שותף שיעזור לי, אבל אין חובה ששני הגבאים יתפללו בבית כנסת, הם צריכים לראות שהבית מדרש מנוהל כמו שצריך, שתי הגבאים יכולים לנסוע לשבת, בתנאי שהם ראו שיש מי שדואג לצרכי הבית כנסת, ויש מי שידאג למניינים ולבעלי התפילות.

ש. גבאי אחד שאל מה לעשות שבבית כנסת שלו, בזמן סעודה שלישית קצת שמח מדי, האם להשאיר ככה, או כן להכניס אורה רצינית בבית כנסת, הוא אומר שרק שלשה אנשים שרים זמירות בסעודה שלישית, האם מחובתו לראות שעוד אברכים ישירו זמירות?

ת. אין ספק שאם הוא יכול לגרום שכולם ישירו זמירות, זה דבר מאוד יפה, אבל אני לא אשכח מה שהיה אצל מוהרא"ש בבארא פארק, כמה בחורים שרו, ורוב הציבור יש בצד

לזמן משהו אחר, דרשה אחרת, ואם יש אברך שמדבר תמיד ואבא שלו הגיע ולא נעים לו, אפשר לתת לאברך אחר לדבר.

כשפתחו את הבית כנסת בויליאמסבורג תיקן מוהרא"ש, שבכל שבוע יגיד אברך אחר שיחה בשיחות הר"ן, הלכו על הסדר, וכל שבוע מישהו אחר המשיך את השיחה בספר, ואני הלכתי למוהרא"ש וביקשתי שיתן לאברך אחד לדבר כל שבוע, כי לאברך הזה יש דיבורים טובים, ושאר האברכים בקושי מגמגמים איזה שיחה, ומוהרא"ש אמר לו לדבר, ואחרי כמה שנים אמר לי מוהרא"ש שאני ידבר, אפשר מזמן לזמן לתת לאברכים אחרים לדבר, לכל אחד יש את הסגנון שלו, העיקר הוא שיהיה נעים בבית כנסת, שאברכים יגידו שזה נעים להם, ושזה נותן להם חיזוק, ושזה מושך אותם לדרך הלימוד, ושמדברים שם מהעצות של רבינו.

ש. גבאי אחד שואל, שכאן בקריה יש בעל תפילה שמתפלל מאוד מאוד יפה, אבל הוא מתפלל קצת לאט, וכאן מתפללים די מהר, ואם הוא ניגש לעמוד, יש אברכים שמתעצבנים, ורוצים שיזדרז, האם להפסיק לשלוח אותו לעמוד?

ת. חס ושלום, בשבת ויו"ט אין לאן למהר, הרי רק הגיעו לבית כנסת, לאן ממהרים ללכת, ובשבת יש לשלוח בעלי תפילות שיודעים להתפלל יפה, אבל לא למשוך יותר מדי, צריך לדעת ללכת בדרך הממוצע, מי שמושך סתם את התפילה, עושה עוול, אבל בעל תפילה שיודע להתפלל יפה ונעים, אין דבר יותר יפה מזה.

ש. מה זה למשוך את התפילה?

ת. אי אפשר לתת זמן, זה תלוי בגודל הבית כנסת והמתפללים.

ש. אם התפילה לוקחת שעה כליל שבת זה זמן נכון?

הנשים הגיעו אז לישיבה כי היה איזה שמחה, שבע ברכות או משהו אחר, ולא הגיעו לשמוע דרשות, ולכן אי אפשר להשתיק אותם, אבל מי שמגיע לשיעור חייב להיות עם דרך ארץ, אנשים מגיעים לבית כנסת בסעודה שלישית, כי אין להם ברירה, אשתו אמרה לו שיקח את הילדים וילך איתם לבית כנסת לסעודה שלישית, ואין לו כח לדרשות, אבל מי שמגיע לשיעור ליל שישי, מגיע במיוחד לשמוע את השיעור, ולכן אפשר לדבר באריכות, אבל בסעודה שלישית אי אפשר להאריך, מכינים איזה שיחה יפה, מדברים חמש דקות, שבע דקות, מקסימום עשר דקות.

ש. גם בסיפורי מעשיות יש לקצר?

ת. בשבת בבוקר בסיפורי מעשיות זה כבר משהו אחר, כי מי שרוצה שילך הביתה, לא נעלו אף אחד, בסעודה שלישית הבן אדם נעול כי הוא ממתין למעריב, אבל בבוקר אפשר לדבר כמה דיבורים טובים, מישהו סיפר לי שהיה לאחרונה בסטעטן איילנד, והיה שם שמחה משפחתית, והגבאי ר' אהרן שלמה עשה בחכמה, וחשב שאם הוא יתחיל לחלק סיפורי מעשיות הציבור יקום וילך, ולכן נעמד ואמר איזה ווארט יפה, משהו עם המון חיזוק, וכולם הקשיבו באוזן קשבת, א מחיה.

ש. את מי יש למנות להגיד את השיחות בבית מדרש, ומה עושים אם יש אורח בבית כנסת, או אבא של מי שאמור לדבר, ולא נעים לו לדבר בפני אביו, האם למסור לאביו לדבר?

ת. אם מגיע יהודי חשוב, מה כבר יקרה אם יתנו לו לדבר, כמובן צריך להגיד לו את הזמנים, מתי מתחילים להתפלל, ומתי מברכים ברכת המזון, הוא יגיד איזה קושיא על הפסוק ואיזה תירוץ, הוא יהיה שמח, ואנחנו נהיה שמחים, כי לפעמים גם בהיכל הקודש יש אברכים שרוצים לשמוע מזמן

לא יפריע לתוך הבית כנסת, העיקר שבפנים יתנהל הבית כנסת בצורה תקינה.

ש. לאחד המתפללים יש ילד שקצת יותר שובב מילדים אחרים, וכל שבוע הוא עושה בלאגן, ושופך מים וכו', מה אפשר לעשות?

ת. אתה שואל טוב, מה אפשר לעשות? מה הייתי יכול לעשות כשלפני שנים רבות אחד הילדים שלי, שב"ה היום הוא כבר נשוי ואברך חשוב מאוד, אבל כשהיה ילד ואני עוד לא הייתי גבאי בבית מדרש בווייליאמסבורג, והוא קלט שהגבאי מתעצבן ממנו, הוא דווקא זחל מתחת לכסא של הגבאי, ודגדג לו ברגל, והגבאי הוציא אותו מחוץ לבית כנסת, והוא חזר מכיון אחר, מה הייתי יכול לעשות אז? אם הגבאי לא היה מתעצבן, הוא היה יכול לקחת את הילד איתו, והיה מבקש ממנו לסחוב ולסדר ולעשות, אבל ברוך השם שהוא גדל יפה מאוד, והיום הוא יושב ולומד בהתמדה גדולה, אבל אז היה אש בכל תפילה ותפילה, מה הייתי יכול לעשות? אני הייתי צריך להתפלל לפני העמוד, ואם אני הייתי הגבאי הייתי לוקח את הילדים האלו להיות איתי ולעזור לי בבית כנסת.

כשנהייתי גבאי בבית כנסת בווייליאמסבורג, הייתי מגיע כל ערב שבת לשטוף את הבית כנסת, והייתי שוכח את הדלי עם המים בפניה, וכמה ילדים היו מגיעים בליל שבת ושופכים את כל המים בתוך הבית כנסת, מה הייתי יכול לעשות? כל שבוע הם עשו את זה, וכי אני יכול להגיד לאבא שלהם לא לבוא לבית כנסת? אני מציע לכם להכניס לכיס כמה סוכריות, ותביאו להם, זה תמיד עובד, רק אל תיכנסו למתח ולעצבים מהם, כי הילדים קולטים מיד שהגבאי מתעצבן והם ידליקו אותו עוד יותר, תנסו לחשוב שהילד הוא הבן שלכם, ותביאו לו כמה סוכריות, וכמובן עם המון תפילות.

ת. אתה מתכוון כנראה למנחה עם קבלת שבת, תלוי כמה אנשים מתפללים, כי לפי הציבור נמשך הזמן עד שהבעל תפילה יכול לסיים את הקטע, אם יש בקושי מניין של אנשים, יכול להיות ששעה זה הרבה זמן, כי הבעל תפילה לא צריך להמתין לאף אחד.

בכל בית כנסת רגיל בווייליאמסבורג, התפילה לוקחת בליל שבת, שעה ועשר דקות עד שעה ורבע, בכל בית כנסת בסאטמאר מתחילים להתפלל שלשת רבעי שעה אחרי זמן הדלקת הנרות, ואם תסתכל תראה ששעתיים אחרי זמן הדלקת הנרות, הרחובות מתמלאים באנשים שחוזרים הביתה מבתי הכנסיות, אצלינו בהיכל הקודש בווייליאמסבורג, מתחילים מוקדם, ולכן אני מספיק להגיע הביתה לפני שאנשים יוצאים מבתי הכנסיות, העיקר שתתפללו בנעימות.

אם יש אברך חשוב כמו דיין, הבעל תפילה מסתכל עליו היכן הוא או חוזר, וכך הבעל תפילה מנהל את התפילה, אם נכנס איזה רב או יהודי חשוב לבית כנסת, והוא מתפלל טיפה לאט ואתה תמתין לו, לא יקרה כלום אם התפילה תתארך דקה יותר, כמובן שאי אפשר למשוך יותר מדי, אם לוקח לו תפילת שמו"ע בלחש המון המון זמן, אבל זה לא משהו שכתוב בספר ועושים לפי ההוראות, אלא צריך כל פעם לפתוח את הראש ואת העיניים ולראות לפי המצב.

ש. האם אפשר לכבד יהודי חשוב לדבר, אף אם יודעים שהרבה אנשים יצאו ולא ירצו לשמוע אותו?

ת. מותר לצאת מבית הכנסת, אף אחד לא חייב להישאר, אבל בתוך בית הכנסת חייב שיהיה דרך ארץ, אני מאוד שמח ששמו אצלכם דלתות לבית כנסת, כדי שיוכלו לדבר בחוץ [בפאליש], אם אין לך מי שישלם את זה, אני בעז"ה אשלך לך הוצאות הדלתות, חדר חיצוני הוא דבר חשוב לבית כנסת, כך זה

פה אנשים שפשוט אוכלים את הלב, למה לא אמרו 'הרב' למה לא אמרו 'מורינו', אז תגיד לו מראש מורה מורה מורה מורה מורינו וכו', אברכים משלנו אפשר להגיד פשוט יעמוד משה בן יעקב, אם אתה רוצה תוסיף גם ר', אבל ברגע שמגיע מישהו אחר תגיד את כל התואר, כי העליה זה רק אמצעי לשמוע את התואר, הוא רוצה רק את התואר לא את העליה.

ש. אם יכריזו אצלינו בלי ר', הילדים ילמדו לקרוא לאנשים מבוגרים עם השם שלהם.

ת. אז תלמד אותם שאם הם מדברים עם מישהו מבוגר, צריך להגיד ר'.

ש. מה עושים עם מישהו מביא משקאות משכרים בהיכל הקודש?

ת. אין שום אפשרות להכניס בקבוקים כאלו בבית כנסת ברסלב, צריך לחפש את הבחורים הצעירים שמחפשים אקשן, שיטפלו בזה, דיברתי עכשיו עם כמה בחורים באיזה בית כנסת, ואמרתי להם אל תפחדו מאף אחד, אם אתם רואים או מריחים שיש משהו חריף, תקחו את הבקבוק ותשברו בכיור, הבחורים חזקים יותר מהמבוגרים וינצחו, אין מקום לשתייה חריפה אצלינו, אם יש בקבוק כזה ויש שם חכמים גדולים, שיורידו את השלט עם השם 'מוהרא"ש', אפשר לפתוח עוד בית כנסת כאן בקריה עם שם אחר, אי אפשר לשנות את הדברים שמוהרא"ש תיקן בעבורינו, אי אפשר לשנות את מה שהוא העמיד לדורות.

ש. מה עושים כשמגיע אורח עם בקבוק כזה?

ת. אם יש אורח לא עושים מחלוקת, גם אצלינו בווייליאמסבורג, אמרתי לגבאי שאין לי כח למחלוקת, ואני לא רוצה להתווכח עם כל אלו שמגיעים לשמחות ואומרים שחייבים לשנות משהו ולהגיד לחיים, לכן יש אצלינו בקבוק אחד ישן, והוא כבר כמה שנים שם,

ש. מה לעשות בסעודה שלישית עם הילדים, האם לתת להם לרוץ בבית כנסת?

ת. זה יהיה דבר מעולה אם אחד האברכים יושב איתם, בארץ ישראל נהוג כך, בבני ברק יושב איתם ר' אבא חייא, הוא היה מדבר בסעודה שלישית, הוא אמר למתפללים תמצאו מישהו אחר, לי מעניין לשבת עם הילדים, ובירושלים יושב איתם המנהל ר' יצחק, הוא לא מדבר, ר' יצחק שמואל מדבר שם, והמנהל מכין איזה סיפור טוב עם סוכריות, והילדים יושבים ומאזינים בקשב רב, גם בבית שמש הם עושים כך, בווייליאמסבורג אמרתי לר' יחזקאל שאם הוא לא יהיה עם הילדים אני יוצא איתם, ואם אין אברך שמוכן לעשות את זה, לא יקרה כלום אם הילדים יהיו בחוץ כמה דקות בזמן שמדברים, אפשר לעשות כך ואפשר כך, אבל אין ספק שזה מאוד מאוד חשוב שמישהו לפחות ישיר איתם את הזמירות, זה לא חייב להיות הגבאי בעצמו, הוא יכול לחפש אברך שיעשה את זה, אבל שיהיה אברך חכם שאם ילד אחד יעשה לו איזה פרצוף, לא יהיה לו עכשיו שונא לכל השנים, אני מאוד נהנה כאן בקריה איך שר' אברהם יושע יושב עם הילדים, הוא יושב עם כ-ארבעים ילדים, הייתי לוקח אותו למלמד, אני רואה מהמקום שלי איך שהילדים מנסים להדליק אותו והוא יושב עם המון סבלנות, הוא כבר השקיע את עצמו במשכנתאות, אחרת הייתי לוקח אותו למלמד.

ש. מהי הדרך הכי המכובדת לקרוא למישהו לעליה לספר תורה?

ת. בעולם נהוג שמכריזים 'מורינו הרב', וכמה שהבן אדם יותר חשוב, יורד תואר, אם זה מישהו חשוב מכריזים 'הרב', אבל התואר 'מורה מורינו הרב' הוא תואר כל כך פשוט שלא נותנים לאף אחד, אצלינו בהיכל הקודש היה אפשר להנהיג להגיד ר' או אפילו בלי ר', יואל בן משה, אבל אתה רואה שנכנסים

ש. ומה עושים כשמדברים בחוץ?

ת. כשמישהו מדבר בחוץ זה לא העסק שלך, וגם בפנים, צריך לעשות עם הרבה כבוד וזהירות, והעיקר לחזק אחרים, כשהיינו בהתחלה בויליאמסבורג היה מאוד קשה בנושא זה, כי יש בתי כנסיות ששני אנשים מדברים בשקט ביניהם, וזה לא מפריע, אבל אז, אם שני אנשים דיברו, זה גורם הפרעה לכל בתי הכנסת, היה מאוד קשה, אבל התנהגתי עם המון זהירות.

ש. מה עושים כשראש הישיבה מגיע לקריה, ומגיעים הרבה אברכים משאר בתי הכנסיות בקריה להתפלל עם ראש הישיבה, ולגבאי לא נעים לשאול את האברכים מי נשאר ואם יהיה מנין?

ת. זה לא נכון, למה שלא ישאל, הוא צריך לדעת אם יש מנין או לא, למה שאברכים יבואו ויתפללו בסוף ביחידות, הגבאי עצמו גם לא חייב להישאר, אבל הוא כן צריך לראות אם ישאר מנין, אני מאוד נהניתי השבוע שבבית כנסת 'מקור השמחה' היה מנין בכל התפילות, הגבאי יכול לנהל רשימה של המתפללים, וינסה לשאול את האברכים, אולי השבוע אתה רוצה להישאר לקבלת שבת, שיהיה מנין, ולמישהו אחר לשבת בבוקר, הגבאי לא צריך להתבייש, שיתקשר לפני שבת ויבדוק בצורה עדינה וישאל מי רוצה להישאר, לכתחילה צריך לנסות לעשות מנין.

ש. מה עושים אם בשעה עשר בשבת בבוקר אין עדיין מנין, אבל יהיה מנין באחד עשרה, האם לחכות?

ת. כשיש עשר אנשים התפילה לא לוקחת הרבה זמן, ואם יתחילו באחד עשרה, יסיימו בשתיים עשרה ורבע, וזה בסדר גמור להמתין ולסיים בשתיים עשרה ורבע, כשאני נוסע לשבת עם מנין של בחורים, אני יודע שהתפילה תיקח שעה ורבע, אז אני לא מתחיל להתפלל בתשע כמו כל שבוע, אלא אני לומד

וכשיש כזה חכם הוא מקבל כוסית, אני משאיר את זה שם גם לחתונות, כי היתה פעם חתונה שאחד הסבים אמר שלא הולכים לחופה לפני ששותים לחיים.

בהרף עין בית כנסת יכול להפוך לבית שיכורים, צריכים לשים עין שזה לא יקרה.

ש. מה עושים אם יש למישהו בקבוק בכיס?

ת. מה שיש למישהו בכיס, זה לא קשור אליך, אל תחפש מחלוקות בדווקא.

ש. מה עם בירה?

ת. בירה היה אצל מוהרא"ש על השולחן, כמו בשלום זכר וכדומה.

ש. מה עושים עם כל המודעות שאנשים מדביקים בבית כנסת, האם להוריד את זה או לא?

ת. זה כבר לא קשור להיכל הקודש, זה קשור לטבע של כל גבאי, הטבע האישי שלי שאני לא סובל את זה ומוריד את הכל, כאן בבית מדרש יש מודעות? כשאני כאן, אין מודעות, כי אני מגיע בבוקר ומוריד את הכל... אבל זה לא קשור להיכל הקודש.

ש. בא' מבתי הכנסיות מגיע אברך ומחלק את הגליון של החדשות היומיות, והגבאי ביקש ממנו לא להביא, אז הוא מביא בכיס שלו ונותן בשקט לאברכים, ואומר להם שלא יגידו לגבאי... מה אפשר לעשות?

ת. אי אפשר לעשות מחלוקת, אבל אפשר לדבר יפה, אפשר להסביר לו: אני לא נגדך, לשנינו יחד יש אותו אינטרס ואותה דעה, אתה רוצה לקרוא לעצמך תקרא, אבל לא כדאי להפריע לבית מדרש, אם כל אברך ישב עם גליון כזה, אין תפילה.

כשקורא לעצמו, אל תתערב, מה מפריע לך שהוא קורא בגליון ובזמן הזה הוא לא מדבר לאחרים.

לו אחריות, הוא כעת המלמד של המבוגרים, צריך שהמנין יתנהל, צריך שיהיה מי שיגיד דיבורים.

אתה הגבאי כאן בקריה, במה אתה הגבאי בקריה? שאנשים מבתי כנסיות אחרים יכולים לבוא אליך להתלונן שבבית כנסת שלהם הגבאים לא עושים כלום, ואתה צריך לחזק אותם, תחזק את הגבאים האחרים.

ש. הגבאים שאלו אם לעשות לעצמם קו טלפון משותף, שיוכלו לעזור אחד לשני, למשל אם למישהו חסר ספר תורה וכדומה?

ת. כמובן שזה דבר מאוד טוב, זה טוב שהגבאים יעבדו יחד בשיתוף פעולה, ביקשתי גם מהרב ר' יואל שניצלער, שברגע שיש מכתב שמוזכר שם משהו בנוגע לבית כנסת, איזה מנהג או משהו, שמיד ישלח את המכתב לכל הגבאים, הדבר הכי יפה שכל הגבאים עובדים יחד, כדאי שר' יואל הגבאי בקרית יואל ינהל את הקו הזה, הרעיון הוא שלו? לא ידעתי שזה הגיע ממנו...

ש. מה עושים כשבעלי תפילות לא יודעים כל מיני מנהגים, למשל הוא לא אמר ברכו קודם עלינו בליל שבת, האם להגיד לו 'עלינו'?

ת. כשזה קורה אצלי אני מחכה כמה שניות שמישהו יכריז, ואם אף אחד לא אמר כלום, אני גם לא אומר, ואומר עלינו לשבח.

ש. אולי להגיד לפני זה לבעל תפילה שאומרים ברכו?

ת. אני אומר ברכו כי כאן אומרים ברכו, אבל אין חובה ומנהג קודש להגיד דווקא ככה, או ככה, אני לא אומר לבעל תפילה כלום, רק שיתפלל יפה לפני העמוד, כמובן שלא שולחים בשבת מישהו שמתפלל מאוד מהר, אנשים רוצים בשבת קצת להתכונן בתפילה, אצל מוהרא"ש התפללו שלשה בעלי תפילות,

איתם כמה שעות לפני התפילה, ומתחילים מאוחר יותר, ובשתיים עשרה ורבע עושים קידוש ואומרים על כן ברוך.

ש. יש אברכים שהם מאוד מדוייקים, ואם קבעו בשעה עשר, ורואים שלא התחילו, אחרי כמה דקות הם הולכים.

ת. אי אפשר לכפות כלום על אף אחד, אתה שואל מה נכון לעשות, זה נכון להמתין למנין, וכל אחד יעשה מה שהוא רוצה, זה נכון שלא נעים ללכת הביתה בשעה שתיים, רק באומן מסיימים להתפלל בשעה כזאת, אבל כשמסיים בשתיים עשרה ורבע או שתיים עשרה וחצי, בשבוע של ימות הקיץ, זה בכלל לא מאוחר, יש עוד המון שעות אחה"צ...

כמובן שלא מכריזים מראש שהולכים להתחיל באחד עשרה, מכריזים שמתחילים בעשר, ואם כמה אברכים נרדמו והתעוררו מאוחר והגיעו באחד עשרה, אז שאר האברכים ילמדו עוד שעה, אני גם הייתי מעדיף בשבת בבוקר ללמוד יותר זמן, אבל אני יודע שאצלינו יקח הרבה זמן, כי יש ציבור גדול יותר, ולוקח זמן לבעל תפילה להתחיל לסיים את הקטע, כי עד שנהיה שקט... ואחרי זה אני עושה חשבון מתי יסיימו את הקידוש וסיפורי מעשיות, אם אסיים בשעה אחד ואנשים יגיעו הביתה באחד וחצי והנשים יתאכזבו, זה לא יהיה כל כך טוב בבית אחרי זה, לכן אני מתחיל מוקדם יותר.

ש. שאלו על א' מבתי הכנסיות שכבר כמה וכמה פעמים היה שאף אחד מהגבאים לא הגיעו, ולא היה מי שיגיש אנשים לעמוד, ומי שידבר דיבורים ויקריא סיפורי מעשיות?

ת. אני אומר תמיד למלמדים, לא חייבים להיות מלמד, אם אתה מרגיש שקשה, תגיד שקשה, אותו דבר זה עם גבאי, לא חייבים להיות גבאי, אני לא יודע מה קורה בכל שבוע בכל בתי הכנסיות, כל גבאי חייב לדעת שיש

בדרך כלל אנשים מגיעים לבית המדרש לא צריכים לשמוע דברי תורה, הם צריכים רק לטיפה וחיזוק.

ש. ראש הישיבה אומר לנו הרבה, שהגבאים לא צריכים לדאוג לרוחניות של המתפללים, אבל היה לאחרונה מקרה, אברך נעמד לדבר ליד הבימה, והתחילו ערבית, והוא המשיך לשוחח כל התפילה, מה עושים?

ת. כשיהודי מדבר בשקט עם מישהו אחר וזה לא מפריע לבית כנסת, אין חובה לראות.

ש. גם אם זה לא לפי הההלכה? הוא דיבר עם מישהו שכבר היה באמצע קר"ש.

ת. אפשר לרדת על כל אחד, ואפשר למחות נגד כל אחד, צריך שיהיה בבית כנסת אוריה כל כך נעימה, שלא יקרה דבר כזה, שלאנשים יהיה נעים להתפלל ולא יצטרכו לדבר.

ש. אם סיימו מעריב במוצ"ש הרבה זמן לפני רבינו תם, האם צריך להכריז שלא לעשות מלאכות עד רבינו תם?

ת. אני גם סיימתי השבוע מעריב קודם זמן רבינו תם, וביקשתי שיכריזו קידוש לבנה, הרי מותר לעשות קידוש לבנה קודם ר"ת, והוא שאל אם גם להכריז שלא לעשות מלאכה, אמרתי לו שלא יכריז, כי עוד מעט כבר רבינו תם, אבל צריך שיהיה בכל בית כנסת מודעה, שיהיה כתוב שם מתי יוצא זמן רבינו תם, אני רואה אצלינו בויליאמסבורג, כשאברך רוצה לצאת לעשן במוצ"ש, הוא ניגש ללוח ומסתכל מתי זמן רבינו תם, אנשים הם ממש צדיקים, הם מתאפקים כל השבת ולא מעשנים, ולכן כדאי שיהיה מודעה מתי זמן רבינו תם.

ש. ראינו שראש הישיבה עצר מי שצעק 'לחיים' כשאמרו 'סברי מרנן' בקידוש, האם זה בעיה?

ת. זה מנהג שאחינו הספרדים עושים, והם

ר' מנשה, ר' שאול חיים, ור' עזרא, אותם שלש אנשים התפללו כל השנה לפני העמוד.

ש. האם רוקדים אחרי התפילה בג' השבועות של ימי בין המצרים?

ת. לרקוד 'אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו', לא נחשב לריקודים, וכמובן שמותר, ביקשתי מהגבאים שבימות החול לא יהיה כאן ריקודים כעת, כי מגיעים כאן הרבה אנשים ולא מבינים מה זה, אסור לבזות את הצדיק.

בתקופה זו מגיעים כאן המון אנשים מחוץ להיכל הקודש, וצריך מאוד להיזהר, לאחרונה ניגש אלי יהודי ונותן לי שלום עליכם, והוא שואל, אתה לא מכיר אותי? לקח לי כמה דקות ונזכרתי שלמדתי איתו יחד לפני שלושים שנה, שאלתי אותו מה אתה מחפש כאן, הוא אמר ששמע הרבה מהמקום הזה, ורצה לבוא לראות את המקום.

מוהרא"ש היה אומר לי, שאעשה הכל שהטענות עלי יהיו רק על זה שגורסים משניות ומתחתנים בגיל צעיר, וחוז' מזה לא יהיו טענות, שלא נעשה כאן שום דבר מוזר.

ש. רבינו אומר שסכנה לדבר בפני ציבור, מה זה אומר בשבילנו?

ת. דיברנו על זה לאחרונה בשיעור, שרבינו אומר בליקוטי מוהר"ן [חלק ב' סימן קי"ח], שיש גדולים שהיו משבחים אותם שהם יודעים לומר תורה מבלי להכין מקודם, ואומר רבינו שזה לא מעלה, וחייבים להכין קודם, ושאלו אותי הרי מוהרא"ש כותב שהקב"ה יכול להעיד שהוא לא הכין קודם לדיבורים כלום, והתירוץ הוא שמוהרא"ש היה אומר דיבורים מרבינו, ולא היה מחדש חידושים מעצמו, אותו דבר זה בנוגע אלינו, ברגע שאנחנו אומרים את הדיבורים של מוהרא"ש אין בזה שום סכנה, אם לוקחים אשר בנחל ומקריאים מכתב שיש הקב"ה בעולם, איזה סכנה כבר יכול להיות כאן, רבינו מדבר על חידושים שמחדשים מהשמים.

דבר, הבעל תפילה לא צריך להסתובב לראות איפה הציבור אוחז, אם הוא מתפלל לפי השעון, וגם אם הוא רואה שאין מנין בשוכן עד, לא צריך להמתין, כי עד שישירו קל אדון, ויתחזנו באין ערוך לך, הציבור יצטרף ויגיע איתך, ואם אין לך ששה מתפללים בשמו"ע, אתה יכול לסמוך על התשובה במנחת יצחק, שמספיק חמשה, אז אתה הגבאי צריך למצוא עוד ארבע, וגם לא חייבים כל החמש אנשים להתחיל יחד שמו"ע, אפשר להצטרף באמצע שמו"ע.

אני מכיר את הדברים האלו מלפני שנים רבות, כשפתחנו את הבית כנסת בויליאמסבורג, הגבאי שאל אותי למה אני לא מגיע להתפלל בשבת בבוקר, אמרתי לו שמתחילים אצלו מאוד מאוחר, ומחכים עד שכולם יגיעו ויצטרפו לתפילה, ובסוף הולכים הביתה בשעה שתיים, ואני לא יכול ככה, אצלי מסיימים את הסעודה בשעה אחד... אז הוא אמר לי, שאני ינהל את הבית כנסת וזמני התפילה, ואז התחלתי לנהל את זה, בשבוע הראשון נעמדתי ליד העמוד בשעה תשע וחצי, והתחלתי להתפלל, לא הסתכלתי על כלום, ובשעה אחד עשרה היה סיפורי מעשיות, ושבוע אחרי זה כבר התחלתי בתשע להתפלל, כי במנין מצוצמם של עשר אנשים, אפשר בשעה וחצי להכניס כל התפילות שקודם התפילה וגם תיקון הכללי שאחרי התפילה, ואז התחילה השערוריה נגדי שאני מתפלל מהר מידי, והאמת היא שכשיש רק מנין הכל לוקח פחות זמן, לנשק את הס"ת זה פחות זמן, ולעשות מי שברך זה פחות זמן, כי פחות אנשים מעכבים.

כאן עושים מי שברך ל'כל הקהל הקודש', ואם מגיע אביו או חמיו, אפשר להוסיף לו במי שברך, אבל לא עושים יותר, השבוע כשעמדתי בכימה לקרוא בתורה, וזה שעלה לתורה רצה לעשות מי שברך לעוד אנשים, שמעתי שהגבאי אמר לו, אם אתה רוצה

ימשיכו במנהגם, אבל סתם לצעוק לחיים כשאינן לנו כזה מנהג, לא עושים ככה, כי מגיעים כאן לפעמים הורים של המתפללים, והם מחפשים מתחת לשולחן לראות מה הבעיה בהיכל הקודש, ורואים שהכל בסדר, ובסוף מגיע הקידוש ושומעים שצועקים לחיים, והוא כבר הולך הביתה עם משהו, הוא ראה שצועקים לחיים.

ש. כשיש רק תשע אנשים האם לצרף ילד וחומש לכתחילה, או עדיף ללכת לבית כנסת אחר?

ת. ללכת לבית כנסת אחר זה לא לכתחילה, זה בדיעבד, יש בית כנסת ויש תשע אנשים, אפשר לעשות מה שהרמ"א פסק, כמובן אם מבינים שיגיע עשירי כשיחכו קצת, מחכים, אבל אם לא יגיע עשירי לא הולכים לבית כנסת אחר, עושים מה שכתוב בשולחן ערוך.

ש. מה עושים שיש מנין, אבל אחד גורם משניות והשני מסתכל באיזה ספר, וכשאוחזים בשמונה עשרה, אולי יש שלשה אנשים שאוחזים בשמו"ע?

ת. איך אתה יודע מה האנשים עושים כשאוחזים בשמו"ע, אני אף פעם לא מסתובב לראות מה האברכים עושים באמצע התפילה, איפה זה כתוב בהלכה, מתפללים יפה, לא מתפללים מהר, אבל מתפללים, מאדון עולם עד וכן שני כתובים, לוקח עשר דקות, ומהודו עד שוועת עניים אתה תשמע, לוקח עשרים ושתים דקות, אי אפשר לעשות את זה ברבע שעה, אתם גבאים וצריכים לדעת את זה, בימות החול זה לוקח עשר דקות, מהודו עד ישתבח, זה מהזמנים שהרה"ק מסאטמאר ייסד על המניינים בימות החול, ובשבת שמוסיפים כל כך הרבה דברים, זה לוקח עשרים ושתים דקות.

אני כבר ישבתי על ספסל הנאשמים... אצל מוהרא"ש, כשאמרו שאני מתפלל מהר מדי, ומאז אני יודע בדיוק כמה זמן לוקח כל

לעשות רשימה שלימה של כל ענייני האגב: לחיים בקידוש, בעבור שיתן במי שברך, וברכו לפני עלינו וכו', העיקר זה לתת המון חיזוק למתפללים.

ש. איך מכריזים את הראש ישיבה לתורה?

ת. עד לאחרונה היו אומרים ר' יואל.

ראיתי היום מר' חיים קנייבסקי, שמישהו שאל אותו אם מותר לכתוב הרה"ג על מישהו שהוא לא בדיוק גאון, אולי זה שקר, הוא ענה לו שזה לא שקר, כי מי אומר שהכוונה ל'הרב הגאון', אולי הכוונה ל'הרב הגנב', בקיצור בראשי תיבות אתה יכול להכריז...

למדנו שבוע שעבר בפרשה, שהקב"ה אמר למשה רבינו על עוג מלך הבשן: אל תירא כי בידך נתתי אותו, ושואל רש"י למה קודם לכן כשמשה רבינו לחם עם סיחון, לא אמר לו הקב"ה שלא יפחד מסיחון, ורק אצל עוג אמר, ומתרוץ רש"י שמשה רבינו פחד רק מעוג מלך הבשן, כי הוא שימש אצל אברהם אבינו, הוא הפליט שבא להגיד שתפסו את לוט, ואף שכל כוונתו היתה להתחתן עם שרה כדברי חז"ל, אבל סוף סוף הוא שימש את אברהם אבינו, הוא עשה טובה לצדיק, ותלמדו מזה כמה גדול הזכות והכח לשמש את רבינו.

מה התפקיד של גבאי בהיכל הקודש?

הדבר הראשון כמו כל אבא בבית, מה תפקידו של האבא בביתו, שהמקום יהיה שמור, גם בית כנסת חייב להיות שמור, אנשים מגיעים לכאן עם ילדים, זה מאוד מפחיד לשמוע אחרי שבת, אם מישהו ניסה

להוסיף אנשים תצטרך לשלם על זה... זה חינוך כל עוד שאומרים כל הקהל הקודש.

ש. מה עושים אם מישהו רוצה לתרום ח"י דאלער במי שברך?

ת. הכי טוב להגיד לו, שאפשר להביא את הכסף לבית כנסת, אבל מוהרא"ש היה אומר שאם אומרים את זה ליד ס"ת, זה יכול להיות דבר מאוד חמור, אם ח"ו שוכחים, אפשר להגיד 'בעבור שיתן צדקה', ולא אומרים לבית מדרשינו, כי הוא בוודאי יתן איפשהו פרוטה לצדקה.

אבל אני רוצה שתדעו, שכל הדברים האלו הם דברים רק של 'אגב', ולא זה מה שבית כנסת היכל הקודש אמור להיות, אתם יכולים

נהיה מאוחר ואגיד לכם קצת חיזוק, אין מחזקין אלא למחזקין, אני יכול להגיד לכם את ההרגשה שיש לי בענין זה של גבאות, אגיד לכם מה אני אומר בהתבודדות, ואני אומר את זה בכל יום ויום: רבש"ע אני רק רוצה לבדוק שוב למה הגעתי לברסלב, לא הגעתי כדי להיות גבאי ושמש, אני מגיע ממשפחה ששם הייתי כל הש"ץ מ"ץ, היה לי את כל המפתחות ועשיתי את הכל, רבש"ע אני הגעתי לברסלב רק כי מצאתי מקום שקט, ומצאתי פינה להתבודדות שלי, וללמוד שם בשקט את המשניות שלי והשיעורים כסדרן, אבל רבש"ע מוהרא"ש אמר לי לדבר, ולשמור על הציבור, ולכן אני עושה את זה.

אני יודע שכולכם הייתם רוצים לשבת כפינה בבית מדרש, ולהיות האיש הנחמד בבית מדרש, שלא צריך להעיר כלום לאף אחד, זה לא קל להיות שמש ולא קל להיות גבאי, אבל זו זכות גדולה מאוד.

משהו אחר, וכך מכניסים את כולם לפעילות בבית כנסת, שאנשים ירגישו 'זה הבית כנסת שלי'.

הדבר השלישי, הגבאי צריך לראות שהבית כנסת מתנהל עם דרך ארץ, עם הרבה שמחה, אבל עם דרך ארץ, כשמשוחחים משוחחים, אבל כשמתפללים מתפללים.

ועל כולם חייב הגבאי לראות שיש הרבה אהבה בין המתפללים בבית כנסת.

ד' יעזור שאנחנו נוכל לעשות את עבודתנו בנאמנות, ונבקש מהשי"ת שנוכל להסתדר עם כולם, ונוכל לאהוב את כולם, ד' יעזור שיהיה לנו הרבה הצלחה, עוד מעט נוסעים לרבינו לראש השנה, ושם נתחדש ונקבל כוחות חדשים לשמש את רבינו, ש'כח לכל הגבאים שניהלו את האסיפה כאן, וביקשו שזה יהיה, לילה טוב.

לפגוע בילדים, הגבאים צריכים לראות שבבית כנסת לא מסתובב מישהו שהוא לא מסודר, בויליאמסבורג יש לי אברך, שהוא ממונה על זה, אף אחד לא יודע מזה, רק אני והוא, הוא יושב בחוץ ומדבר ואפילו שותה קצת אלכוהול, שיחשבו שהוא הבעייתי, אבל ברגע שהוא מזהה שנכנס לכאן מישהו שהוא לא מסודר, הוא יודע לטפל בזה מיד, לא חייב להיות שזה הגבאי, אבל צריך לדעת שיש מישהו שמסתכל על זה ומריח את זה ושומר על הבית כנסת.

הדבר השני, הגבאי צריך לראות שהבית מדרש יהיה נקי, הגבאי לא חייב לנקות את הבית כנסת, ואדרבה הצלחת הבית מדרש תהיה רק אם כולם יהיו חלק מהבית כנסת, אחד אוסף את הספרים, השני אוסף את המפות, השלישי מנקה את המפות, הרביעי מביא את השמן לנר תמיד, החמישי מביא קופסת מצות לסעודה שלישית, השישי מביא

דברים שנאמרו אחרי לימוד הדף גמרא

ברוך השם מיר האבן זוכה געווען צו לערנען א דף גמרא

קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים, אם האבא והמחנך מתנהגים ביראת שמים, גם הבנים והתלמידים יתנהגו כך.

הסתכלתי בשבת וראיתי שיש הורים שמשקיעים יותר מדי בילדים שלהם על התפילה, לוחצים עליהם כל הזמן, תתפללו, תתפללו, לא נותנים להם מנוחה, לא זה הדרך לחנך אותם, אפשר לאבד הכל, אין ספק שהדרך השני, להשאיר את הילדים בהפקירות בחוץ, הוא גם מאוד מאוד מסוכן, אבל אם מישוהו יכול להיות רק קיצוני, או לתת לילדים לשחק בחוץ לגמרי כל התפילה, או ללחוץ עליהם כל התפילה, והוא לא מוכן לקבל את דרך האמצע, עדיף שישאיר את הילדים בחוץ ולא יכריח אותם להתפלל, כי כך עוד יש סיכוי שיגדל ירא שמים, כי ברגע שלוחצים על הילד ועושים לו טרור, אין סיכוי שישאר לאהוב את היהדות.

היום בבוקר שמעתי את הילד הקטן שלי בן 3 ששר קדש ורחץ ושירים על פרעה במצרים, מפסח זה לא נכנס לו לראש עד עכשיו, זה הדרך לגדל את הילדים, לא להלחיץ אותם, עם המון סבלנות, אומרים להם שוב ושוב, ובסוף רואים את הפירות, אני משכיב את הילדים כל יום וקורא איתם קריאת שמע, נראה לך שכל יום כולם קוראים איתי יחד? אני קורא, והדברים יכנסו ללב שלהם, ויום אחד כולם יקראו, אסור לאבא להלחיץ את הילד שכל התפילה ישב לידו ויגיד את הכל מהתחלה עד הסוף.

בבא בתרא דף ס.

- דבר ראשון צריך לדעת, שזה שאנחנו זוכים ויושבים ולומדים דף גמרא, אין משהו יותר גדול מזה, ובפרט מי שזוכה ולומד בסדר שלומדים חלק גדול מעם ישראל, דף אחד לכל יום, זה לימוד מאוד חשוב, זה נכון שטוב לעשות שיעורים כל אחד לעצמו, אבל יש ענין עצום בזה שלומדים את הדף שכולם לומדים, זה לא קשור לציונות, אם תקחו גמרא ותלמדו כל יום את הדף, בלי לעשות מזה לחץ, אם מבינים מבינים, ואם לא, אומרים את המילים.
- למדנו היום בגמרא שאחרי החורבן היו רוצים לגזור לא להתחתן, אבל אם יעשו ככה נמצא זרעו של אברהם אבינו כלה, גם היום יש אנשים עם שיטות טפשיות כאלו, ואומרים מי אמר שמותר להתחתן, מי יכול לגדל ילדים בדורות האלו, אסור להגיד ככה, רבינו ראה ברוח קדשו את הגזירה הנוראה של הקנטוניסטיין, הגזירה שהעבירה מלינוני יהודים על הדת, ואעפ"כ אמר שיבוא יום ויהיה קשה מאוד לגדל את הילדים, אבל עדיין יהיו חייבים להתחתן ולגדל דורות, כמובן בתנאי שיתחתנו לפי התורה, הרה"ק מריבניץ חפר במו ידיו בורות מקוואות לבני ישראל לטהרת ישראל, ובמקומות שלא היו מקוואות אמר הצדיק מריבניץ ליהודים שלא יתחתנו, וכשישאלו אותם בעולם האמת איפה הילדים שלכם, יענו, אם אין מים אין ילדים.
- למדנו היום דבר חשוב למלמדים, וכן להורים המחנכים לילדים, התקושו וקושו,

הזמן התחלתי להתפלל, אסור להלחיץ את הילד ולהשניא לו את התפילה.

בבא בתרא דף סא.

בשבת הולכים כבר לברך חודש אלול, ר' נתן היה אומר אנשים בוערים 'אלול' 'אלול' ולא עושים כלום. תיקחו משניות ותגרסו, תיקחו תהלים ותאמרו, תיקחו גמרא ותגרסו, ואז יש משהו באלול.

אברך שואל כאן שהוא נסע באמצע השנה לאומן, כדי לקבל קדושת מחשבה, והוא חזר מאומן, ושבוועיים היו לו נסיונות שאף פעם לא היו לו, והוא כל כך מתבייש עם זה. תשמע מה חז"ל מספרים, במסכת סוכה, שאביי שמע איך שיהודי מסכם עם אשה זרה, אני צריך ללכת מחר לדרך, ואת גם צריכה, בואי ונלך יחד, אמר אביי אני חייב לקום מוקדם וללוות אותם, כדי לשמור עליהם שלא יגיעו ח"ו לידי עבירה באמצע הדרך, ואוכל להפריש אותם מהאיסור, והלך אחריהם ג' פרסאות, והם דיברו על דא ועל הא, והגיעו לצומת דרכים ונפרדו ואמרו שהיה נעים בדרך, אביי ראה שנפרדו והוא מאוד נשבר בקרבו, וכשנכנס לשערי העיר לא הצליח להיכנס בפנים, הוא נעמד בשער, ואמר על עצמו, הרי אני לא הייתי מסוגל לעמוד בנסיון כזה, ואיך יכול להיות שהם עמדו בנסיון, הגיע אליהו הנביא ושאל את אביי למה הוא כל כך שבור, וסיפר לו את כל הסיפור, ענה לו אליהו הנביא, כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, זה כל הסוד, הרי אין דבר יותר גדול מלבוא לרבינו, ולכן מגיע היצר עם נסיונות כבדים, וצריך להתקרב מחדש.

רבינו מדבר מזה בליקוטי מוהר"ן בחלק א' סימן ע"ב, שכשאדם מגיע לצדיק, היצר מתעורר נגדו ביותר, אמר פעם אחד מחסידי ברסלב, שאחרי שנמצאים בראש השנה לרבינו, ונוסעים בחזרה הביתה, עד שמגיעים לשדה התעופה כבר יש על מה לחזור לרבינו ולהגיד תיקון הכללי, היצר הרע כזה גדול

• וזה לא קשור רק לתפילה, זה קשור לכל נושא של יהדות, וזה משהו שאי אפשר ללמד אנשים מה לעשות, זה נושא קשה מאוד, צריך לראות שהילדים יאהבו את היהדות, אני לא יכול להיכנס לכל פרט ופרט, דיברתי כעת על תפילה, לתת להם את הדרך הממוצע, שקצת ישחקו וקצת יתפללו.

• אני אומר את זה כל הזמן למלמדים, מה אתם רוצים מהילדים, גם אתם לא מתפללים, אני רואה כל השבת שאתם משחקים עם המשחקים שלכם בתפילה, הספר הקדוש אשר בנחל, אם אתה קורא בזה באמצע התפילה, זה בדיוק כמו ילד שאוחז משחק באמצע התפילה, רק אתה משחק עם ספר, אותו דבר הם הגליונות זה כמו משחקים באמצע התפילה, הילד משחק עם המשחק שלו בעת התפילה, והמלמד עם המשחק שלו, אבל יש אנשים שלא מעניין אותם התפילה, הם רוצים שהתמונה תיראה טוב, ואם מלמד מסתכל באמצע תפילה בספר, זה עדיין תמונה שנראית טוב, ואם הילד משחק משחקים באמצע התפילה, התמונה לא נראית טוב, תזכרו את דברי הגמרא, התקוששו וקושו, קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים.

• אבל חס ושלום לא להיות בהפקירות, ולא לתת לילדים לעשות ככל העולה על לבם, צריך לעשות דרך הממוצע, קוראים לילד לבוא ל'קדושה', ל'ושמרו', ואף אם לא אומרים להם כלום, אומרים להם שוב ושוב, אני מתפלל לפני העמוד ואומר לילדים שיראו לי עם האצבע איפה אוחזים... אני לא אומר להם להתפלל, אלא עושה טריק שסתם יראו לי בסידור איפה אוחזים, שלא אתבלבל כבעל תפילה...

• זה נכון מה שאתה אומר, שכשאני הייתי ילד הייתי ליד אבא שלי כל התפילה, ולא ידעתי בכלל שבחוץ יש ילדים שמשחקים, אבל רק ישבתי לידו, אבא שלי לא אמר לי כל התפילה: תתפלל. הוא לא כל הזמן הראה לי בסידור שלי, תתפלל כאן, רק ישבתי לידו וזהו, ועם

אחרי הנסיעה לרבינו.

המלמדים שיזרקו אותם, הרי מלמדים שהם חסידים מאדמורי"ם אחרים בארץ ישראל, הם יכולים לנסוע ולא מאיימים עליהם כלום.

אתה שואל אם אתפלל לפני העמוד, בעז"ה כן, אבל אתה לא היית מגיע למרחקים לשמוע אותי מתפלל, אתה מגיע לרבינו וזהו, כל מה שיש מסביב זה מאוד נעים, אבל לא בגלל זה נוסעים.

בבא בתרא דף סב.

ב"ה היה קיץ מאוד נעים כאן, וחוזרים כעת לעיר בעזרת השם, אתה שואל מה לעשות שכשאתה עושה הגרלה בתלמוד תורה, וילד אחד הולך לזכות מכיתה שלימה, ואתה מלמד אותם להתפלל אל ד', וכולם מתפללים ורק אחד זוכה, מה עושים. התשובה היא, שאתה צריך ללמד אותם את שתי הדברים יחד, קודם ללמד אותם להתפלל אל ד', וצריך על כל דבר לבקש מד', וגם ללמד אותם שהקב"ה שומע כל תפילה, אבל לא תמיד רואים את זה מיד, לפעמים רואים רק לאחר זמן, אבל כל תפילה נשמעת ועושה רושם, ואם לא רואים ממשיכים לבקש, ורק תפילה תעזור לנו.

אני כל כך נהנה מהרגישות של המלמדים כשקורה שילד קטן מתפנצ'ר ומרטיב וכדומה, אני שומע סיפורים מחרידים במקומות אחרים, אני בטוח שגם במקומות אחרים יש הרבה מלמדים עם רחמנות, אבל יש מלמדים אכזריים ששולחים את הילד מחוץ לכיתה, עד שאבא שלו יבוא לקחת אותו, ובינתיים כל הילדים בתלמוד תורה עוברים וצוחקים עליו, הרי המלמד הזה בחיים לא החליף טיטול לבן שלו, ובטח שלא יעשה את זה לילד אחר, וכאן שומעים איך המלמדים מטפלים בזה במסירות, ובינתיים מדברים אליו מאוד יפה, ומרגיעים אותו שלא קרה כלום, אני רוצה שתדע, שאם מביישים ילד בגיל שלש, הוא זוכר עד זה עד גיל שמונים, אברכים הולכים למטפלים שנים אחרי שנים, כי מישהו פגע בהם בגיל שלוש.

אבל אני הייתי אומר לך שתסתכל על החלק השני של השאלה שלך, אמרת שאתה כל כך התבייש בנסיונות שהיו לך, מי נתן לך את השכל ואת הכח שצריך להתבייש בזה, יש אנשים שלא קולטים בכלל שיש להם נסיונות, והכל טוב, הם לא מתביישים בכלום, רבינו נותן לנו עיניים לראות את האמת.

אתמול במלווה מלכה דיברנו נושא מאוד חשוב, דיברנו על זה שאנחנו נוסעים לאומן רק כי רבינו אמר, וזהו, ברגע שמתחילים לעשות טעמים ופלפולים למה נוסעים, בסוף הוא יעזוב את זה, אם נתחיל להסביר לאנשים שחייבים לנסוע לאומן, כמו שנוסעים לעורך דין כי מגיע יום שקובעים מי יחיה ומי ימות, זה טוב כדי לשכנע בבית שיחנו רשות לנסוע, אבל האמת היא, שאין שום שכל בטעמים האלו, ויגיעו כל מיני פירויות על זה, ויש רק סיבה אחת, רבינו אמר לנסוע, ואנחנו ניסע.

כתוב בספרים על הענין של מופתים שראו אצל הצדיקים, הענין הוא שהמון העם יאמינו בצדיק, ואחרי זה יקשיבו למוצא שפתיו, ויצייתו לצדיק, גם בנוגע לאומן, בהתחלה אפשר להגיד שיש מופתים ויש שנה טובה וכו', וזה נכון כפי שאומרים בתפילה בר"ה, ויושר יליצו בעדינו חיות אש, זה הצדיקים שמליצים עלינו לטובה בשמים, אבל המטרה היא להגיע לרבינו, ושרבינו יעשה איתנו את מה שהוא עושה איתנו ויתקן אותנו, ואנחנו נציית ונגיע.

אלו שיש להם טענות על המלמדים חסידי ברסלב בתלמודי תורה אחרים, שהם נוסעים לשבוע שלם, הם סתם עושים מזה סיפור גדול, אם תתבוננו תראו שהמלמדים חסרים סך הכל יומיים, אנחנו נוסעים בראשון בלילה, וחוזרים בראשון בלילה מוצאי צום גדליה, יום רביעי זה כבר ערב ראש השנה, יש רק יומיים שהמלמדים לא הולכים לחדר, ביום שני וביום שלישי, וזהו, עושים מזה דוב גדול, הופכים את העולם ומאיימים על

אצל הבנים מתחילים אחרי סוכות, השנה זה א' פרשת נח, בינתיים עד ראש השנה נהיה ארבע שבועות בעיר בעז"ה.

בבא בתרא דף סג.

אברך חושב לעצמו, מה יהיה לי כבר מלימוד הגמרא, אני קצת מבין וקצת לא מבין, צריך שתדעו, שלימוד גמרא זה היסוד של היהודי, מוהרא"ש כותב מאות פעמים ב'אשר בנחל', שכל עוד שהיהודי נמצא עם הגמרא הוא יהודי, אם הוא סוגר את הגמרא ושוכח ללמוד, רע ומר מצבו.

הייתי כאן ב"ה תקופה יפה מאוד, ואני כבר אורז את החבילות לחזור לעיר, ואני מקווה שהדיבורים שהיו כאן, יהיו 'בטרייה ואנרגיה' לכל השנה, אני מרשה לכם להשתמש בשטח הזה ביער ללימוד התורה לכל השנה, אולי תקבעו כאן חברותות, ר' אברהם הערש, אולי נמנה אותך לגבאי חברותות, כל מי שצריך חברותא יפנה אליך, אין כלום לחפש כאן באיזור הזה, רק לימוד התורה ישאר לתמיד, ומי שלומד תורה הכל משתנה אצלו, המצב רוח משתנה, השלום בית, הפרנסה, הכל נהיה טוב ברגע שלומדים תורה.

בבא בתרא דף סד.

למדנו היום שרב ירמיה שאל את רב הונא, למה רב לא אמר לי כמוך, ענה לו רב הונא 'איפכא תנינא', וזה בדיוק מה שרבינו אמר בשיחות הר"ן שיחה קפ"ב: עלי אין חולקים כלל, רק הם חתכו וציירו לעצמם אדם וחולקים עליו, ועל איש כזה גם אני חולק.

אם יש למישהו אבא או רב, שמדבר נגד רבינו, תדעו שאף אחד לא מדבר נגד רבינו, אנשים ציירו לעצמם איזה דמות, וחושבים שרבינו ככה, ולכן מדברים, אל תעשו לעצמכם בלבול הדעת מזה.

גם למדנו היום 'תחת אבותיך יהיו בניך',

אסור להורים לפגוע בילדים שעדיין מרטיבים בלילה, מותר להורים להגיד לילד שידע שיש לו את הבעיה, שידאג לעצמו לפני השינה ללבוש משהו להגנה, אבל על עצם הבעיה שיש לו אסור לצעוק עליו, מה הוא אשם בזה, לפני שנים היה כאן בחור בישיבה, שסיפר שבהיותו ילד בכיתה א' הוא הרטיב, ושם אותו בפינה... ואמר לכולם, שאף אחד לא יסתכל על הילד הזה, וככה צעק המלמד כל הזמן, לא להסתכל על הילד הזה, היום הוא כבר אברך, אבל הוא כל כך שבור, הפה שלו סגור לגמרי, הוא לא יכול לדבר עם אנשים, עברו כבר עשרים שנה מהסיפור, והמלמד הזה הוא היום מראשי המחנכים בדור... ירחם השם.

מצד אחד אסור לבייש ילדים, אבל צריך וחייבים לחנך את הילדים, והרבה פעמים המלמדים לא יודעים את ההבדל, כשמלמד אומר לילד: לא מדברים באמצע שיעור, לא מדברים כשהמלמד מדבר, זה לא נחשב לפגוע בילד, זה נקרא לחנך את הילד, אבל כשהוא אומר לילד: אתה ילד רע, לא יצא ממך כלום, אין לך שכל, אלו מילים שפוגעים בילד, אבל לחנך חייבים, אומרים לילד, תסתכל בסידור, אומרים לילד, לא מדברים ככה להורים וכדומה.

ילדים לא מבינים רמזים, צריך להגיד להם מאוד ברור מה לעשות, ולא עם שפה גבוהה, מחנכים אותם ואומרים להם, ככה כן עושים, וככה לא עושים, אומרים שוב ושוב ושוב עם המון סבלנות.

בכל כחה שאני נכנס בתלמוד תורה, אני מתחיל באותו משפט, אתם כבר ילדים גדולים, חינוך הוא מהעבודות הקדושות ביותר שיש אצל בני ישראל, הקב"ה אמר 'המכסה אני מאברהם אשר אני עושה וגו' למען אשר יצוה את בניו, זה הגדולה של אברהם אבינו, שהוא מחנך את בניו, אצל הבנות מתחילים את הבית ספר בראש חודש אלול, זה יהיה שנת הי"ד של ה'בית פיגא' כאן באמריקה,

גם סבא שלי כשהיה במירון הוא הלך לחלקה שלו ביום שישי.

אבא שלי עכשיו במירון ומספר לי מה קורה שם כשמגיעים הטילים למירון, ושומעים את הפיצוץ קרוב אליהם, אבא שלי אדם חזק, אבל כל הבית רועד שם, נפל להם דברים מהיד, ויש רק דבר אחד שיכול לחזק את הילדים, כשנדבר איתם אמונה, לא יעזור להגיד לילדים: אנחנו כאן איתך אנחנו שומרים עליך, הם לא נרגעים כשההורים שומרים עליהם, אם הם שומעים את הטילים נופלים, הם נרגעים רק בדיבורי אמונה, ורק אם נגיד להם שאנחנו כאן לזמן קצר, ועוד מעט כולנו חוזרים אל ד', אפשר להירגע.

בבא בתרא דף סה.

אנחנו למדנו היום ש'כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע', מה זה קרקע, אמונה, כדכתיב שכן ארץ ורעה אמונה, וזה הכוונה מי שמחובר לקרקע, הוא מחובר לאמונה, הוא מדבר מאמונה שוב ושוב, הרי הוא כקרקע, בסוף יהיה לו אמונה חזקה וברורה, אולי התורה שאמרתי קצת חלשה, אבל מה שבטוח תורה טובה ש'כל המחובר לטהור טהור', מי שמסתובב אצל צדיק, ונוסע לצדיק, יהיה טהור.

בבא בתרא דף סו.

אנשים שואלים למה אני מדבר שיעשו חתונות בזול, הרי חתונה זה רק פעם בחיים, אמרתי שגם התקף לב זה רק פעם בחיים... ירחם השם, שכולם יהיו בריאים.

נוסעים עוד מעט לרבינו, ורבינו אומר שנוסעים לצדיקים לקבל קדושת המחשבה, אנחנו נציית לרבינו וניסע, ולכן גם מי שמאוד מותש ולא יכול להתפלל כראוי על הציון, העיקר שיבוא לאומן, שלא ילך ח"ו לבלות עם דברי הבל והוללות, אבל אם הוא מגיע

כשיהודי הולך מהעולם, ומשאר ילדים שהולכים לבית כנסת ואומרים קדיש, ומניחים תפילין, ושומרים שבת, ויש להם זקן ופיאות, ויש להם מזוזה, ואוכלים כשר, הרי זה תחת אבותיך יהיו בניך, וזה כאילו שהאבא חי עדיין.

הפסוק אומר 'כי שכב דוד וכי מת יואב', ואומרים חז"ל שמי שהשאר בנו כמותו הרי הוא רק שכב ולא מת, ויואב לא השאר ילדים לכן כתוב עליו מת, חוץ מזה שאנחנו לוקחים מזה חיזוק להמשיך ולהתפלל למען אבותינו, זה גם נותן לנו חיזוק להמשיך להשקיע עבור ילדינו, כי מה ישאר מאיתנו, עוד מעט מכניסים אותנו לבית אבות, ואם יש לנו ילדים שהולכים בדרך ד', הרי אנחנו ממשיכים הלאה.

בינתיים יש כמה שנים קשים, קמים בלילות לילדים, ובמשך היום עובדים קצת קשה לילדים, אבל השנים האלו עוברים, חז"ל מספרים שהיה פעם חתונה שהחתן לא היה שמח והיה לחוץ, ולכן שרו לו 'וי לן דמיתנן' וכולם היו שמחים, ושואל ר' נתן וכי זה מה שמשמח, שאומרים שהולכים למות, אלא רק זה מה שמשמח, כי יהודי דואג מה יהיה, איך אגדל ילדים, מאיפה יהיה לי כסף וכו', אומרים לו, שזה רק לכמה שנים, עוד מעט חוזרים להקב"ה, ולמעלה העולם מאוד מאוד יפה.

יהודי הגיע פעם לרבינו ואמר שלא מרגיש טוב ומאוד פחד מלמות, רבינו חיזק אותו ואמר לו, אין לך מה לפחד, הרי למעלה זה עולם יפה מאוד, כאן בעולם הזה יש ממה לפחד. אני זוכר שבתחילת התקרבותי היה לי מאוד קשה לשמוע את השפה הזאת ממוהרא"ש, המעיים הסתובבו לי ששמעתי שמוהרא"ש אומר, שעוד כמה שנים חופרים לכל אחד בור, ומכניסים אותנו לקבר.

אני מקווה שתעזרו לי לבנות כאן את הבית החיים, ונתחיל למכור חלקות, מוהרא"ש היה הולך בכל יום שישי לחלקה שלו להתפלל,

אסור לשחות בשבת, אסור לדבר ככה, והילד מתחיל ואומר, אבל אבא שלי וכו', אתה שוב חוזר ואומר, אסור לשחות בשבת, אסור להגיד את המילה הזאת, אין ספק שזה סכנה גדולה לזלזל בהורים של ילד, הוא צריך לדעת שאבא שלו זה אבא שלו, אבל את ההלכות אתה חייב ללמוד איתו.

אני זוכר שהיה לי את הדבר הזה לפני המון שנים, כשהתחלתי להיות מלמד, אמרתי לילדים כל מיני דברים, והם מתחילים להגיד לי, שההורים שלהם עושים אחרת, והייתי במצוקה, מה אני עושה כאן, הרי אסור לי לזלזל בהורים שלהם, כי לפי ההלכה ילד מחוייב לכבד את אבא שלו, גם אם אבא שלו רשע גמור, ואף אם הילד פסול, ומצד שני הוא חייב לדעת את ההלכה, וברוך השם שהיה לי השכל להמשיך להגיד את ההלכה הפשוטה, אחרי זה יש כבר ילדים גדולים יותר ששואלים מה לעשות אם אבא שלי אומר לעשות כך וכך, וזה משהו שאסור, אומרים להם מאוד בעדינות, שאסור לעשות את זה, אבל זה כבר ילדים גדולים וחכמים.

אתה שואל למה אמרתי השבוע בשיעור שלא לקרוא לאנשים בשם המשפחה, הרי היום קוראים ככה לאנשים. אני לא יודע איפה מדברים כך, אני חושב שזה זלזול גדול כשקוראים למישהו בשם המשפחה שלו, לפעמים אנשים שהם לא מכירים אחד את השני, אפשר לקרוא בשם המשפחה, אבל אנשים יושבים יחד, בחורי ישיבה, אין שום טעם לקרוא שם משפחה, ואם יש הרבה בחורים שקוראים להם 'יואלי', אז קוראים גם את השם פרטי וגם שם המשפחה, וחוזר מזה לא מה שהולך היום ברחוב זה מה שצריך להיות, אצלינו בתלמוד תורה, הילדים יודעים ש'משוגע' זה מילה לא נקיה, גם אם כולם חושבים שזה מילה נורמלית... וככה מדברים, ובדרך כלל החברים הכי טובים מדברים כך, ואחרי זה הם נוסעים יחד לקרעסטיר.

תיזהרו מאוד מלקחת סתם הרבה פועלים

לרבינו והוא נמצא על מיטתו בעיר אומן, רבינו יכניס לו מוח נקי.

• צריך להתקשר לנחם את המגי"ש בירושלים ר' משה שמואל, הוא יושב שבעה ל"ע, גם לראות שהנשים יתקשרו לאחותו, צריך לדעת שיותר חשוב לנחם יהודי שיושב שבעה, מאשר ללכת לשמחה שלו, בשמחה יהודי יכול להבין שבאותה לילה היית עסוק, אבל למה לא הגעת לנחם, היה לך שבוע שלם שהיית יכול להגיע, יהודי עושה שמחה, כל השמחה לוקחת כמה שעות, והוא לא שם לב מי הגיע ומי לא הגיע, אבל כשיושב שבעה, הוא יושב כל היום לבד.

• וצריך שיהיה לכם שכל לא לדבר ולא לשאול שאלות, תשבו בשקט ותקשיבו, האבלים האלו עוברים את הגיהנום, כל אחד מתחיל שוב עם השאלות, בת כמה היא היתה, ומה היה לה, ומה אמרו הרופאים, אין להם כח לספר שוב ושוב, אם היה לסיפור הזה משהו להתחזקות, אין בעיה להגיד שוב, הרי אני אומר עשרים שנה אותם דרשות, אולי זה יכנס בסוף... אבל לספר שוב איפה נולדה ומה היה לה וכו', זה לא מעניין, יושבים כמה דקות בשקט.

• ר' משה שמואל ביקש שיגידו את השאלות ברמקול, שישמעו גם את השאלה, אתה שואל מה אתה עושה שכתוב בהלכה שאסור לשחות בשבת, ואצלך בתלמוד תורה יש ילדים שאומרים שאבא שלהם שוחה בשבת, תראה את השאלה הזאת יש לכל מלמד, ולא דווקא בנושא זה, אם תגיד לילד שאסור לדבר בתפילה, יכול להיות שהוא יענה לך שאבא שלו מדבר באמצע התפילה, אם תגיד לו שהטכנולוגיה אסורה, הוא יגיד לך שאצלם בבית מותר, יש כאן מלמד שאומר, שילד דיבר משהו לא נקי, והוא אמר לילד, שאסור לדבר ככה, הילד עונה לי, אבא שלי אומר את זה כל היום, ומה העצה לזה? אתה לא צריך לתרץ את אבא שלו, וכמובן שאסור לזלזל באבא שלו, אבל אתה אומר את ההלכה,

במוסדות, זה משהו מאוד מאוד קשה, הוא הרי עבד אצלי קשה כל החודש, זה יכול ללחוץ לי על המוח ירחם השם, לבד מכל האיסורים של 'ביומו תתן שכרו' וכו', אני הרבה מתפלל אל ד' שאוכל לשלם משכורות בזמן, מי שמעסיק עובדים ורואה שזה קשה לו, שיעסיק פחות עובדים, לא להכניס סתם פועלים כשאינן איך לשלם, תשמרו מאוד מזה.

לעבודה, ואחרי זה יהיה לכם עול גדול מלשלם את המשכורות, אני רואה את העול הגדול מהמשכורות במוסדות, מי שלא העביד פועלים לא מבין את זה, זה אינו דומה לחוב שיש לאדם לעצמו, אני ב"ה משלם כבר את המשכנתא שלי על הדירה שלי מעל עשרים שנה, ולא תמיד שילמתי בזמן, לפעמים שילמתי אחרי שלש חודשים עם קנס, ולא קרה כלום, אבל אם אתה חייב כסף לעובדים

שבת קודש פרשת עקב בצל ראש הישיבה שליט"א

במחנה אילן החיים קרית ברסלב ליברטי נ"י.

① מדור זה נכתב מפי השומעים ויתכן שהדברים לא מדויקים או לא הובנו כראוי

כי אחד הסבים לא מוכן להיכנס אם הוא כאן, וכשהגיע הביתה חשב למה זה לא מפריע לי, אם זה היה מפריע לי הייתי יכול לזכות לדברי רבינו 'ישמע בזיונו ידום וישתוק, וסיים ואמר: נראה לי שכבר חקרנו יותר מדי חקירות, הכי טוב ללמוד משניות בפשטות ובגירסא.

דיבר אודות הטרגדיה הנוראה ששני אברכים נסעו לקנות צרכי שבת, והתהפכו עם הרכבים ול"ע נלקחו בדמי ימיהם, ואמר שאחד מחברי ההצלה הגיע ואמר שהוא בדיוק עמד ליד את התאונה וראה את הכל, והוא כעת בטראומה גדולה מזה, ואמר ראש הישיבה, שאף אחד מאיתנו לא יודע מה יהיה למחרת, ולכן מוטל עלינו לעשות היום מה שאפשר, ללמוד ולבוא לבית מדרש ולהתפלל בכל יום.

וכשדיברו על הרכב שעלה באש אחרי התאונה, סיפר מדברי חז"ל על רבי עקיבא שראה איש אחד סוחב חבילות עצים, ועצר אותו ר"ע ושאל למה אתה עובד כל כך קשה, וענה היהודי, אל תדבר איתי אני מת ואתה מעכב אותי, ושאל על מעשיו וסיפר האיש את החטאים הגדולים שעשה, ושכל יום מכניסים את נשמתו לתוך אשפה, והוא צריך לצאת משם, ולסחוב עצים, ולהדליק את האש, ומכניסים אותו בתוך האש, והוא כבר

• ראש הישיבה הגיע לשבות באילן החיים והתאכסן שם באחד הצריפים.

• בשבת בבוקר כשהתאספו ללמוד לפני התפילה, שיבח ראש הישיבה את מנהל הקאנטרי ר' ישעי' על עבודתו הנאמנה, ואח"כ עבר על הדיבורים שהיו בליל שבת, ב'שבת אחים'.

• אמר שר' נתן אמר לתלמידו ר' שאול: אני עוד לא נהנה ממך, כשאראה שיעבור עליך איזה תקופה קשה ועדיין תחזיק מעמד, אז אהנה ממך, ואמר ראש הישיבה, מה יעשה אדם שהוא כל כך בטל להקב"ה והוא לא עובר כלום, ושום דבר לא מפריע לו, וכן שאל על דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן 'עיקר התשובה ישמע בזיונו ידום וישתוק', מה יעשה אדם שלא מתבייש כששומעים בזיונו, האם אין לו תשובה, ואמר על עצמו, שהוא כבר לא נבהל היום מזה שאנשים צועקים עליו, האם הוא לא זוכה לכפרה.

• וסיפר שביום שישי היה גבאי צדקה, והלך לזכות את ישראל בקאנטריס, ומישהו צעק עליו, וזה לא הפריע לו בכלל, האם הוא כבר לא זוכה לתשובה, וסיפר שהיה פעם ב'ברית מילה', ואמרו לו שהוא צריך לצאת

היה גם שיעור בספר הזוהר, ותירגם כל מילה, ואחרי זה לימד ספרא דצניעותא, ואמר שאת זה לא מתרגמים, רק אומרים את המילים, ובאמצע הוזכר שם ענין הזקן, ועצר ודיבר בשבח הפאות והזקן, ואמר, שיש בזקן קדושה מאוד גדולה, כי כשהתחילה ההשכלה, הדבר הראשון שעשו, שגרמו לאנשים להוריד את הזקן, לפני זה לא היה דבר כזה שמישהו יוריד את הזקן, ואמר שאף הגויים היו הולכים עם זקן, והמשכילים הכניסו את הדבר הזה ירחם השם.

ראש הישיבה ניגש גם לשחרית וגם למוסף, וכן קרא בתורה, ואחרי התפילה היה קידוש של שלישי למילה, וראש הישיבה התחיל את השיעור בסיפורי מעשיות, והתחיל: להתוודע ולהיגלות וכו', וראה שמכניסים גם קוגל, ועצר ואמר, לא ידעתי שמכניסים עוד דברים, תאכלו תאכלו, ואחרי זה התחיל שוב לספר בסיפורי מעשיות, והמשיך לספר במעשה ז', זבוב ועכביש, שהס"מ הביא איתו זקן ושחק ואמר שכבר נתן לעצמו עצה. ואולי נראה שרבינו לא אומר מה העצה, אבל מוהרא"ש ביאר שזה העצה, שצוחקים נגד הנשמה של רבינו.

ראש הישיבה אמר שכל אחד שמתקרב לרבינו רואה בעצמו שעובר עליו מה שעובר, הס"מ מגיע עם ליצנות ומנסה לקחת את האדם מרבינו, וסיפר שכשהוא התקרב למוהרא"ש, עם ר' אברהם משה, והם ראו בעצמם איך שהם נשתנו מקצה לקצה, ואיך שדברים שניסו לשנות הרבה שנים, הצליחו לשנות בתקופה קצרה, עדיין חיפשו ראיות והוכחות שמוהרא"ש הוא צדיק, ואף שראו בחוש את המעלות, הגיע היצר עם הבלבולים, אולי המקום לא כזה מקום טוב, ואמר שיש היום משפיעים גדולים מאוד, שמדברים מאמונה ומהקב"ה, וכולם מחיים את עצמם, אבל זה מאוד מעניין, שאחרי הכל, לא ימצאו מישהו שיחשוב על המשפיעים האלו, אולי הוא כן טוב או לא טוב, לאף אחד אין חלישות הדעת נגד המשפיעים האלו, רק כשמגיעים לרבינו

• שרוף לגמרי, ושאל ר"ע מה אני יכול לעזור לך, ענה היהודי שהשאייר אשה מעוברת, ואם ילכו עם בנו שיוולד לבית הכנסת, ויגידו עמו ברוך ד' המבורך, יוציאו אותו מהשואל והוא יגיע לתיקון.

• ואמר לאחד האברכים שהוא רק סיים את ימי השבעה על אביו: מה אתה חושב שאבא שלך צריך עכשיו שתלמד שעות רצופות? אבא שלך צריך שתבוא לבית כנסת ותענה אמן יהא שמיה רבא, ותגיד ברוך ד' המבורך לעולם ועד.

• ואמר שבליל שבת דיבר גם אודות החשיבות של לבוא לבית המדרש, כי הרבה אברכים שואלים מה לקבל על עצמם כעת כשמגיע חודש אלול, מה לקבל לקראת השנה החדשה, והתשובה היא קבלה אחת ויחידה, שכל אחד יקבל על עצמו לבוא לבית כנסת להתפלל כל יום שחרית מנחה וערבית בבית הכנסת, אם יש מנין או לא זה כבר תלוי באחרים, אבל האברך חייב לבוא לבית הכנסת, ויתפלל בבית הכנסת.

• הדיבורים לפני התפילה היו ביער, ששם לומד בכל יום עם הבחורים, ואמר, שהרבה פעמים בימות הקיץ חשב שביום זה לא יוכלו ללמוד ביער, כי מאוד חם, אבל זה פלא גדול שבפינה הזאת שלומדים, תמיד קריר שם, וכשנעים בחוץ בשאר המקומות, בפינה זו כבר נהיה קר.

• וסיפר על מה שראה בקאנטריס מסביב, כשהלך ביום שישי לגייס כסף לצדקה עם בנו הרב אלחנן, שהמון אנשים מקשיבים לשיעורים, כי הוא ראה שאנשים נתנו לו אלפי דולרים, והוא לא מכיר אותם, אבל הם כולם אמרו לו, תודה רבה על השיעורים, ואחד האברכים ניגש עם דמעות בעיניים, ואמר, אני התנהגתי ממש כמו שראש הישיבה מספר בדרשות, היה לי את הטלית ותפילין במשרד, וכל יום אחזה"צ הנחתי תפילין, ואחרי שהקשבתי לשיעורים התחלתי לבוא לבית הכנסת ואני מתפלל כל יום בבית הכנסת.

מגיעים כל החלישות הדעת.

וגם היה השבוע ארבעה 'וואך נאכט', וכולם חסכו כסף, וגם היה השבוע חתונה בקריה, וגם הם חסכו הרבה כסף, וסיים שוב ואמר, אנחנו הגענו לכאן רק כדי לחיות עם ד', ומה שמרוויחים מהצד, הכל רווח.

אחד האורחים שהיה שם ניגש למחותן שאירס השבוע, ושאל אותו, למה נתת תכשיט רק של מאה דולר, הרי רואים בתורה שאליעזר עבד אברהם נתן מתנות יקרות, ראש הישיבה קלט את זה ואמר לו, הרי אין ליהודי כסף לשלם להוצאות החתונה, ואיך לא מתביישים להגיד לו שילך ללוות כסף ולצבור חובות, ואחד האברכים אמר, שאליעזר עבד אברהם נתן מתנה לכלה בת שלש שנים, ומעניין שאף אחד לא מסכים לזה שצריך להתחתן בגיל צעיר, והמנהל ר' מרדכי אמר, אם המחותן הוא כמו בתואל צריך לתת לבת שלו תכשיטים...

בסעודה שלישית דיבר שוב אודות החשיבות של לבוא לבית הכנסת להתפלל ג' פעמים ביום, כל אחד בוער בלבו, שמגיע חודש אלול ורוצה לקבל על עצמו, שיקבל על עצמו לבוא לבית הכנסת להתפלל ג' פעמים ביום, ורק זה יחזיק את האדם במסגרתו להיות יהודי כשר וירא שמים, ומי שמפסיק לבוא לבית הכנסת, רע ומר גורלו.

ואמר שיש אנשים מבוגרים שמגיעים עכשיו להיות בקריה לימות הקיץ, ויש להם טענות למה באמצע השבוע מתפללים מהר, ואמר להם, שלא ידאגו, כשהאברכים יתבגרו ויהיו בני חמישים ויותר הם גם יתפללו לאט, כרגע הם מאוד ממהרים לעבודה, וקורעים את עצמם לבוא לבית הכנסת ולהתפלל, ואם לא יהיה להם מנין להתפלל במהירות, לא יבואו חס ושלום לבית הכנסת.

• וסיפר שמחותנו אמר לו שכשהתקרב למוהרא"ש הוא לא היה בטוח שמוהרא"ש צדיק, ואז הוא שיכנע את עצמו, הרי רבינו אמר שמי שילמד בספריו, הוא יביא אותו למדריגות הגבוהות ביותר, והרי לית מאן דפליג שמוהרא"ש למד בספרי רבינו יותר מכל אדם עלי אדמות, ולכן חייב להיות שמוהרא"ש צדיק... ראש הישיבה הראה בזה כמה חלישות הדעת יש לכל מי שמתקרב לצדיק.

• וסיים את דבריו שאנחנו חייבים לציית לכל דברי רבינו, וחייבים להאמין ברבינו, ושיבח את בעל הברית, שכל ביתו בנוי על הצדיקים ועל דברי הצדיקים, וכך צריך כל אחד להנהיג את ביתו, ובעל הברית נתן אף את השמות של ילדיו אחרי צדיקים, ילד אחד נקרא בשם ישע'י על שם הרה"ק מקרעסטיר זי"ע, וילד אחד בשם חיים זאנוויל, על שם הרה"ק מריבניץ זי"ע.

• ואמר אנחנו הגענו לרבינו כדי לקבל דביקות בד', וכדי לקבל אמונה טהורה וזכה, אבל אם אנחנו כבר כאן, אנחנו יכולים להרוויח בצד כמה בונוסים, למשל, זוכים לחתן את הילדים בזול, והיה שם אורח אחד, ואמר לו ראש הישיבה, השבוע חילקתי לתלמידים שלי עשרות אלפי דולר, והאורח מאוד נהנה לשמוע שמחלקים צדקה, וראש הישיבה התחיל למנות, השבוע היה כאן שידוך, ונתתי מתנה שלש אלף דולר לצד החתן ועוד שלש אלף לצד הכלה, האורח עוד לא קלט, וראש הישיבה הסביר, אני לימדתי את צד החתן שהוא יכול לתת צמיד של מאה דולר, ולא חייב לשלם אלפיים דולר, וככה גם בצד הכלה, ואז נכנסתי אליהם הביתה והקראתי שטר תנאים, ולא היו צריכים לעשות מסיבה,